

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z HISTORII W KLASIE 5

OCENA ŚRÓDROCZNA

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<p>Dział I. Pradzieje i najdawniejsze cywilizacje</p> <p>1. Najdawniejsze dzieje człowieka</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Człowiek rozumny.</p> <p>2. Życie człowieka w okresie paleolitu.</p> <p>3. Rewolucja neolityczna i zmiany w życiu człowieka.</p> <p>4. Pierwsi rzemieślnicy i kupcy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje kontynent, z którego pochodzi człowiek; – rozumie pojęcia: wędrowny i osiadły tryb życia oraz potrafi je wyjaśnić 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: neolit, paleolit 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, dlaczego pierwsi ludzie prowadzili najpierw wędrowny, a później osiadły tryb życia; – wie, dlaczego pojawili się kupcy i rzemieślnicy 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wpływ przejścia z wędrownego na osiadły tryb życia na zmiany w życiu ludzi na różnych płaszczyznach 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wpływ warunków geograficznych na życie ludzi i zmiany w nim zachodzące
<p>2. Mezopotamia – narodziny pierwszej cywilizacji</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Nowe surowce i nowe narzędzia.</p> <p>2. Warunki geograficzne Mezopotamii i ich wpływ na życie ludzi.</p> <p>3. Powstanie państw w Mezopotamii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Mezopotamię; – wymienia trzy osiągnięcia mieszkańców Mezopotamii; – wie, kim był Hammurabi, i zna założenia jego kodeksu; – wymienia surowce, z których zaczęto wyrabiać narzędzia 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie nowych surowców, z których wykonywano narzędzia; – zna najważniejsze rzeki Mezopotamii; – rozumie znaczenie słów: politeizm i kodeks 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie wylewów rzek dla rozwoju rolnictwa; – omawia religię politeistyczną; – uzasadnia nazwę – Żyzny Półksiężyc 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia okoliczności, które wpłynęły na powstanie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje znaczenie wynaleźnięcia pisma dla funkcjonowania państwa; – wskazuje konsekwencje wynaleźnięcia koła

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
4. Religia i osiągnięcia Mezopotamii.					
3. Starożytny Egipt Zagadnienia 1. Warunki geograficzne starożytnego Egiptu i ich wpływ na życie mieszkańców. 2. Faraon i jego władza. 3. Społeczeństwo Egiptu. 4. Pismo egipskie. 5. Bogowie egipscy. 6. Grobowce faraonów. 7. Osiągnięcia Egipcjan.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, nad jaką rzeką leży Egipt; – rozumie pojęcia: faraon i hieroglify; – rozumie pojęcia: politeizm, piramida, sarkofag, mumia; – wymienia trzy osiągnięcia Egipcjan 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, dlaczego wylewy Nilu miały wpływ na plony; – wie, czym zajmowali się: faraon, pisarze, rzemieślnicy, kupcy, kapłani; – wymienia bogów egipskich 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego Egipt był nazywany darem Nilu; – rozumie pojęcie monarcha despotyczna; – rozumie, dlaczego Egipcjanie mumifikowali zwłoki 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia władzę faraona; – rozumie znaczenie pisma dla funkcjonowania państwa; – rozumie znaczenie wynalazków Egipcjan 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje Egipt z Mezopotamią pod względem wpływu warunków geograficznych na życie mieszkańców; – porównuje wynalazki poznanych cywilizacji
4. Starożytny Izrael Zagadnienia 1. Warunki geograficzne Izraela. 2. Judaizm i jego zasady. 3. Najważniejsze postacie z historii Izraela.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Palestynę; – rozumie pojęcia: dekalog, judaizm; – wie, w kogo wierzyli Żydzi 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: monoteizm, Jahwe; – podaje cechy judaizmu 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na związek warunków geograficznych z zajęciami mieszkańców Palestyny; – wskazuje najważniejsze postacie z historii Izraela i wiąże je z wydarzeniami 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje wędrówki i niewolę Żydów 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje cechy judaizmu i chrześcijaństwa, dostrzega korzenie chrześcijaństwa w judaizmie
Lekcja powtórzeniowa. Pierwsze cywilizacje Zagadnienia 1. Powstanie	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje położenie poznanych cywilizacji na mapie; – potrafi podać co najmniej jedną informację na ich 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zajęcia mieszkańców poznanych państw; – wskazuje przykłady politeizmu i monoteizmu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wpływ warunków geograficznych na życie codzienne ludzi 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje osiągnięcia omówionych cywilizacji, potrafi je przyporządkować do danego obszaru, dostrzega ich wpływ na zachodzące zmiany 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wpływ osiągnięć na zachodzące zmiany; – potrafi dostrzec różnice między cywilizacjami w różnych dziedzinach życia

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
i osiągnięcia pierwszych cywilizacji.	temat				
Sprawdzian 1. Pierwsze cywilizacje					
Dział II. Starożytna Grecja 6. Cywilizacja starożytnych Greków Zagadnienia 1. Warunki geograficzne i ich wpływ na życie mieszkańców. 2. Miasta-państwa. 3. Kolonizacja grecka.	– wskazuje na mapie starożytną Grecję; – rozumie pojęcie polis; – wymienia zajęcia Greków	– rozumie pojęcia: Hellada, Hellenowie, akropol, agora, kolonia	– dostrzega i omawia wpływ warunków geograficznych na zajęcia i sposób życia starożytnych Greków	– rozumie przyczyny powstawania polis; – rozumie przyczyny kolonizacji greckiej	– rozumie przyczyny wpływów greckich w basenie Morza Śródziemnego
7. W demokratycznych Atenach Zagadnienia 1. Demokracja. 2. Zgromadzenie ludowe, urzędnicy ateńscy. 3. Społeczeństwo Aten.	– rozumie pojęcie demokracja	– omawia demokrację jako sposób sprawowania rządów	– wymienia urzędników ateńskich oraz ich kompetencje	– omawia różnice w zadaniach kobiet i mężczyzn oraz obywateli i cudzoziemców	– porównuje współczesną demokrację z demokracją ateńską
8. Wierzenia starożytnych Greków Zagadnienia 1. Mitologia grecka. 2. Bogowie greccy. 3. Formy oddawania czci bogom	– rozumie pojęcie politeizm w odniesieniu do wierzeń Greków; – wie, gdzie była siedziba bogów greckich; – zna co najmniej jednego boga greckiego	– wymienia najważniejszych bogów greckich: Zeusa, Posejdona, Hades, Atenę, Afrodytę, Herę, Apolla; – opisuje wygląd bogów	– zna sposoby oddawania czci bogom	– wie, kim był Homer; – wie, kim byli herosi	– potrafi wskazać znaczenie religii jako czynnika jednoczącego Greków

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
9. W teatrze i na igrzyskach Zagadnienia 1. Gimnazjony. 2. Igrzyska olimpijskie. 3. Powstanie teatru. 4. Tragedie i komedie.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, gdzie odbywały się igrzyska; – wie, jak wyglądał teatr grecki 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje dyscypliny sportowe, które były uprawiane w czasie igrzysk; – wie, jak wyglądała praca i stroje aktorów; – wie, jaka była geneza teatru 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie sportu w codziennym życiu Greków; – wie, w jaki sposób nagradzano zwycięzców na igrzyskach 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym różni się tragedia od komedii; – wymienia twórców tragedii i komedii 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, dlaczego igrzyska i teatr były czynnikami integrującymi Greków
10. Uczeni, pisarze, artyści Zagadnienia 1. Filozofia grecka. 2. Literatura. 3. Architektura i rzeźba.	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wskazać budynek wzniesiony przez Greków; – rozumie pojęcie filozofia; – wie, jak wyglądało pismo greckie 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie pisma dla rozwoju nauki; – wymienia greckich filozofów; – wskazuje nauki, które rozwinęły się w Grecji 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia porządki architektoniczne; – wie, czym zajmowali się filozofowie; – zna dokonania Homera 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje osiągnięcia Greków z osiągnięciami dotychczas poznanych cywilizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega integrujący charakter sztuki i nauki greckiej
Lekcja powtórzeniowa. Starożytna Grecja Zagadnienia 1. Położenie geograficzne i jego konsekwencje dla Hellady. 2. Osiągnięcia starożytnych Greków. 3. Wierzenia greckie.	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wskazać Grecję na mapie; – wymienia, co najmniej trzy osiągnięcia Greków w różnych dziedzinach życia 	<ul style="list-style-type: none"> – zna zajęcia Greków; – wymienia rodzaje nauk, które rozwinęły się w Grecji 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jaki był wpływ warunków geograficznych na zajęcia Greków; – rozumie znaczenie pisma dla funkcjonowania polis i rozwoju nauki 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie wpływ warunków geograficznych na powstawanie polis; – wskazuje czynniki integrujące greckie polis 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega, czym różni się demokracja ateńska od demokracji współczesnej
Sprawdzian 2. Starożytna Grecja					

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Dział III. Starożytny Rzym 11. Rzym – od królestwa do republiki Zagadnienia 1. Powstanie Rzymu. 2. Rzym w okresie królewskim. 3. Rzym jako republika. 4. Urzędy rzymskie.	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wskazać Rzym na mapie; – zna pojęcie republika 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy Rzym stał się republiką; – zna zasady funkcjonowania republiki; – wymienia rzymskie urzędy; – wie, jak byli wybierani urzędnicy rzymscy 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje kompetencje urzędników rzymskich 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje republikę rzymską z demokracją ateńską 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny walk plebejuszy z patrycjuszami
12. Imperium Rzymskie Zagadnienia 1. Podboje Rzymu. 2. Romanizacja prowincji. 3. Niewolnicy. 4. Upadek republiki. 5. Narodziny cesarstwa.	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi pokazać Imperium Rzymskie na mapie; – wie skąd się brali niewolnicy; – rozumie pojęcie cesarstwo 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie romanizacja; – wie, kim był Gajusz Juliusz Cezar; – wie, kiedy upadła republika; – omawia położenie niewolników 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny rzymskich podbojów; – wie, jaki był wpływ Rzymian na podbite prowincje 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, dlaczego doszło do upadku republiki; – wskazuje efekty podbojów rzymskich i upadku republiki 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia różnice między republiką a cesarstwem
13. Cywilizacja starożytnego Rzymu Zagadnienia 1. Wpływ Greków na kulturę rzymską. Romanizacja prowincji. 2. Religia Rzymian. 3. Osiągnięcia w budownictwie. 4. Literatura i prawo rzymskie	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: akwedukt, łuk triumfalny, gladiator; – omawia religię Rzymian 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia bogów rzymskich; – wskazuje osiągnięcia Rzymian w budownictwie; – potrafi wyjaśnić powiedzenie: „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu.” 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o edukacji rzymskiej; – wymienia rzymskich twórców 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia wpływ Greków na kulturę rzymską; – uzasadnia, że państwo rzymskie było krajem wielu religii 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ osiągnięć Rzymian na współczesny świat

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
14. Powstanie chrześcijaństwa i schyłek starożytności Zagadnienia 1. Powstanie i rozwój chrześcijaństwa. 2. Prześladowanie chrześcijan. 3. Chrześcijaństwo religią panującą. 4. Upadek Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie.	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie; – wie, gdzie i kiedy narodziło się chrześcijaństwo; – wie, kim był Jezus Chrystus; – rozumie pojęcie chrześcijaństwo 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia założenia chrześcijaństwa; – wie, jak wyglądało życie pierwszych chrześcijan; – omawia rozwój chrześcijaństwa; – rozumie pojęcia: barbarzyńcy, tolerancja religijna 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny prześladowań chrześcijan; – wskazuje przyczyny słabości Imperium Rzymskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje przyczyny rozwoju chrześcijaństwa
Lekcja powtórzeniowa. Starożytny Rzym Zagadnienia 1. Formy sprawowania władzy. 2. Osiągnięcia Rzymian. 3. Religie w Imperium Rzymskim.	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wskazać na mapie Rzym; – wymienia różne formy sprawowania władzy; – wie, kim byli Jezus Chrystus, Gajusz Juliusz Cezar, Oktawian August, – wie, kiedy upadło Cesarstwo Rzymskie na Zachodzie 	<ul style="list-style-type: none"> – umiejscawia w czasie powstanie i upadek Rzymu; – opisuje różne formy ustrojowe; – wymienia osiągnięcia Rzymian w różnych dziedzinach 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie pierwszych chrześcijan; – opisuje rzymską edukację 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje różne formy ustrojowe; – przedstawia przyczyny i skutki podbojów rzymskich 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływy greckie na kulturę rzymską
Sprawdzian 3. Starożytny Rzym					

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Dział IV. Początki średniowiecza 15. Bizancjum Zagadnienia 1. Cesarstwo na wschodzie. 2. Justynian Wielki. 3. Sztuka bizantyjska. 4. Schizma wschodnia	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje Bizancjum na mapie; – rozumie pojęcia: cesarstwo wschodnie, schizma wschodnia; – wie, jak wygląda mozaika 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia działania cesarza Justyniana; – wskazuje osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury i architektury; – zna konsekwencje schizmy wschodniej 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice między cesarstwem wschodnim a zachodnim; – rozumie znaczenie Bizancjum dla zachowania dorobku starożytności 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje argumenty uzasadniające przydomek cesarza Justyniana; – wskazuje działania, które miały pomóc w odbudowaniu cesarstwa 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia współczesne konsekwencje schizmy wschodniej
16. Powstanie cywilizacji islamu Zagadnienia 1. Powstanie islamu. 2. Założenia islamu. 3. Podboje Arabów. 4. Osiągnięcia Arabów.	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Półwysep Arabski; – wie, kim był Mahomet; – rozumie pojęcia: islam, Koran, muzułmanin, arabeska; – wie, w którym wieku powstał islam 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia założenia islamu; – wskazuje ziemie podbite przez Arabów; – rozumie znaczenie roku 622 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia filary islamu; – omawia politykę Arabów na podbitych terenach 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, jakie znaczenie mieli Arabowie w przekazaniu potomnym dorobku starożytnych Greków 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie handlu i wojen arabskich dla rozprzestrzeniania się osiągnięć innych kultur
Lekcja powtórzeniowa. Początki średniowiecza Zagadnienia 1. Bizancjum. 2. Islam. 3. Nowe państwa europejskie. 4. Chrystianizacja Europy.	<ul style="list-style-type: none"> – wie, w jaki sposób powstało cesarstwo bizantyjskie; – wie, kto stworzył islam 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim byli Otton I, Justynian Wielki, Mahomet, oraz zna ich dokonania; – zna zasady islamu 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie pisma dla rozwoju chrześcijaństwa; – rozumie pojęcie schizma wschodnia; – rozumie znaczenie powstania islamu i zmian, które wiązały się z wprowadzeniem tej religii 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny i skutki przyjmowania chrześcijaństwa 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega, że czas średniowiecza to czas budowania Europy; – rozumie wpływ chrześcijaństwa na budowę Europy
Sprawdzian 4. Początki średniowiecza					

NA OCENĘ ROCZNĄ SKŁADAJĄ SIĘ WYMAGANIA Z OCENY ŚRÓDROCZNEJ ORAZ WYMAGANIA PRZEDSTAWIONE PONIŻEJ

<p>Dział. V. Społeczeństwo, władza i kultura średniowiecznej Europy 20. Rycerstwo i system lenny</p> <p>Zagadnienia 1. System lenny 2. Zamek ośrodkiem władzy. 3. Od pazia do rycerza. 4. Kultura rycerska.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kto mógł zostać rycerzem, przedstawia zadania rycerza; – opowiada, na czym polegał system lenny 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje władzę króla w średniowieczu; – przedstawia drogę od pazia do rycerza oraz zadania związane z poszczególnymi stopniami; – rozumie pojęcia: wasal, senior, lenno; – opowiada o zamku i jego roli jako siedziby możnowładcy 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie immunitet; – opowiada o ceremonii nadawania lenna; – wie, na czym polegała kultura rycerska 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny i skutki powstania systemu lennego 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę króla w systemie lennym; – rozumie, jaki wpływ miał system lenny na pozycję króla i sytuację wewnętrzną w państwie
<p>21. Średniowieczna wieś</p> <p>Zagadnienia 1. Życie codzienne na wsi. 2. Pan i poddani. 3. Osadnictwo. 4. Zmiany w rolnictwie</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wie jak wyglądało życie na wsi średniowiecznej; – dostrzega różnice między panem a poddanymi 	<ul style="list-style-type: none"> – zna narzędzia używane do pracy na roli w okresie średniowiecza; – wie, na czym polegało osadnictwo 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia obowiązki chłopów i pana; – wskazuje nowe sposoby uprawiania ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie osadnictwa dla właściciela ziemi; – rozumie znaczenie pogody dla życia na wsi 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie wpływ nowych metod uprawiania ziemi i nowych narzędzi na życie mieszkańców wsi
<p>22. Średniowieczne miasto</p> <p>Zagadnienia 1. Odrodzenie miast. 2. Lokacje miast i ich wygląd. 3. Funkcje miast. 4. Mieszkańcy miast i ich zajęcia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym zajmowali się mieszkańcy miast; – potrafi opisać wygląd średniowiecznego miasta 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jakie grupy społeczne mieszkały w średniowiecznych miastach; – rozumie pojęcia: cech, mistrz, czeladnik; – wymienia funkcje miast 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o procesie lokowania miasta i jego cechach; – rozumie, jakie znaczenie miały cechy 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, dlaczego właściciele ziemi dążyli do lokowania miast; – opisuje samorząd miasta w średniowieczu 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia podobieństwa i różnice między miastem współczesnym a średniowiecznym

<p>23. Kościół i kultura na zachodzie Europy</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie i rola zakonów. 2. Uniwersytety. 3. Style architektoniczne w średniowieczu. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia style architektoniczne średniowiecza; – wie, co się działo na uniwersytecie; – wie, czym się zajmowali zakonnicy 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady średniowiecznych zakonów; – wie, gdzie powstał pierwszy zakon, zna jego założyciela; – rozumie zasadę „Módl się i pracuj” 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najstarsze uniwersytety; – rozumie rolę uniwersytetu; – wie, czym zajmowali się dominikanie i franciszkanie 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie wpływ duchowieństwa i chrześcijaństwa na życie w średniowiecznej Europie 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje rolę zakonów w średniowieczu i we współczesności
<p>24. Spór cesarstwa z papieżem</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Odnowienie cesarstwa przez Ottona I. 2. Upadek znaczenia papieża. 3. Program reform. 4. Spór między Henrykiem IV a Grzegorzem VII. 5. Konkordat w Wormacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kto został cesarzem w 962 r. – wie, czego dotyczył spór między papieżem a cesarzem 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim byli: Henryk IV i Grzegorz VII; – rozumie pojęcie konkordatu wormackiego; – opowiada o etapach sporu między papieżem a cesarzem; – wymienia założenia reformy kościoła zaproponowane przez klasztory benedyktyńskie 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie określenie „pójść do Kanossy” i zna jego genezę 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie koronacji cesarskiej Ottona I; – rozumie przyczyny sporu między papieżem a cesarstwem; – rozumie przyczyny zmian zaproponowanych przez klasztory benedyktyńskie 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie konkordatu w Wormacji dla stosunków między Kościołem a państwami średniowiecznej Europy
<p>Lekcja powtórzeniowa. Władza, społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy</p>	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie chłopów, rycerza, mieszczanina, duchownego w średniowieczu 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia style architektoniczne średniowiecza i potrafi je rozpoznać 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ systemu lennego na funkcjonowanie wsi 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje zmiany zachodzące na wsi, rozumie ich znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie rolę chrześcijaństwa w kształtowaniu się średniowiecznej Europy
<p>Sprawdzian 5.</p> <p>Władza, społeczeństwo i kultura średnio-wiecznej Europy</p>					
<p>Dział VI. Polska pierwszych Piastów</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim był Mieszko I; 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia największe plemiona zamieszkujące 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy była bitwa pod Cedynią; 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny i skutki przyjęcia chrześcijaństwa 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje zmiany spowodowane przez chrzest w kontekście

<p>26. Narodziny państwa polskiego</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Słowianie na ziemiach dzisiejszej Polski. 2. Podboje Mieszka I. 3. Przyjęcie chrztu. 4. Budowa państwa przez Mieszka I. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy Polska przyjęła chrzest 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy Polska przyjęła chrzest – opowiada o tworzeniu państwa polskiego; – opowiada o przyjęciu chrztu 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie podbojów dla tworzenia państwa Mieszka 		<ul style="list-style-type: none"> – międzynarodowego położenia Polski
<p>27. Panowanie Bolesława Chrobrego</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Misja biskupa Wojciecha. 2. Utworzenie arcybiskupstwa w Gnieźnie. 3. Zjazd gnieźnieński. 4. Wojny Bolesława Chrobrego. 5. Koronacja Bolesława Chrobrego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kto był następcą Mieszka I; – wie, kim był św. Wojciech; – wie, w którym roku Bolesław Chrobry został królem i kiedy był zjazd w Gnieźnie 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kto i kiedy brał udział w zjeździe gnieźnieńskim; – opowiada o misji biskupa Wojciecha; – wie, z kim Bolesław Chrobry toczył wojny i zna rezultat tych wojen 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie powołania pierwszego arcybiskupstwa na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, jak koronacja wpłynęła na sytuację Polski w Europie
<p>28. Upadek i odbudowa państwa pierwszych Piastów</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rządy Mieszka II. 2. Kryzys monarchii. 3. Kazimierz Odnowiciel i jego działania. 4. Bolesław Śmiały i biskup Stanisław. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jaka dynastia sprawowała rządy w średniowiecznej Polsce; – wie, kim byli Mieszko II, Bolesław Śmiały, Kazimierz Odnowiciel 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia problemy Polski w I połowie XI w. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przyczyny problemów Polski w XI w.; – wskazuje działania mające na celu poprawę sytuacji Polski podejmowane przez kolejnych władców 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie przyczyny problemów wewnętrznych państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje skutki koronacji Bolesława Śmiałego i zamordowania biskupa Stanisława
<p>30. Społeczeństwo Polski pierwszych Piastów</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia grupy społeczne w Polsce średniowiecznej; – wie, jakie były zajęcia 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie na wsi, w mieście 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice występujące między poszczególnymi stanami 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ chrześcijaństwa na funkcjonowanie państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, jakie znaczenie miały powinności poszczególnych grup społecznych dla

<p>Zagadnienia</p> <p>1. Życie na wsi i w grodzie.</p> <p>2. Powinności – daniny i posługi.</p> <p>3. Wojowie i duchowni.</p>	<p>wojów;</p> <p>– zna pojęcia: możnowładca, wojowie, duchowieństwo</p>				<p>funkcjonowania państwa</p>
<p>Lekcja powtórzeniowa. Polska pierwszych Piastów</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Powstanie państwa polskiego.</p> <p>2. Społeczeństwo polskie w okresie wczesnopiastowskim.</p>	<p>– wskazuje na mapie państwo pierwszych Piastów;</p> <p>– wymienia władców z dynastii Piastów;</p> <p>– wie, co się wydarzyło w 966 r., 1000 r., 1025 r., 1138 r</p>	<p>– omawia działania pierwszych władców z dynastii Piastów</p>	<p>– wskazuje grupy społeczne zamieszkujące ziemie polskie, omawia ich zajęcia</p>	<p>– rozumie i wymienia przyczyny oraz skutki przyjęcia chrztu, zjazdu w Gnieźnie, pierwszej koronacji</p>	<p>– rozumie, jaki wpływ miało przyjęcie chrześcijaństwa na zmiany w różnych dziedzinach życia w Polsce</p>
<p>Sprawdzian 6. Polska pierwszych Piastów</p>					
<p>Dział VII. Polska dzielnicowa i zjednoczona</p> <p>31. Rozbicie dzielnicowe</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Polska dzielnicowa.</p> <p>2. Sąsiedzi Polski dzielnicowej.</p> <p>3. Sprowadzenie Krzyżaków do Polski.</p> <p>4. Najazd Mongołów.</p>	<p>– wie, co oznaczał podział Polski na dzielnice</p>	<p>– zna sąsiadów Polski w okresie rozbicia dzielnicowego;</p> <p>– wie, z kim walczyli Polacy w okresie rozbicia dzielnicowego, i zna efekty tych walk</p>	<p>– wie, w jaki sposób układały się stosunki z sąsiadami Polski w okresie rozbicia dzielnicowego;</p> <p>– opisuje proces budowania państwa krzyżackiego</p>	<p>– wymienia skutki testamentu Bolesława Krzywoustego;</p> <p>– wskazuje skutki stosunków Polski z sąsiadami</p>	<p>– wskazuje skutki rozbicia dzielnicowego na różnych płaszczyznach</p>
<p>32. Społeczeństwo i gospodarka Polski dzielnicowej</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Wieś w średniowieczu.</p>	<p>– wymienia stany w społeczeństwie polskim;</p> <p>– wie, na czym polegała kolonizacja;</p> <p>– zna pojęcie trójpolówka</p>	<p>– opowiada o procesie kolonizacji na prawie niemieckim;</p> <p>– wymienia zajęcia różnych stanów</p>	<p>– rozumie znaczenie zmian w rolnictwie dla życia ludzi</p>	<p>– analizuje znaczenie kolonizacji dla rozwoju gospodarczego;</p> <p>– wskazuje, w jaki sposób kształtował się samorząd na wsi, a jak w mieście</p>	<p>– rozumie, w jaki sposób ukształtowały się poszczególne grupy społeczne w Polsce</p>

2. Kolonizacja na prawie niemieckim. 3. Powstanie stanów.					
33. Odbudowa Królestwa Polskiego Zagadnienia 1. Zwolennicy zjednoczenia. 2. Przemysław II królem Polski. 3. Koronacja Wacława II na króla polskiego. 4. Zjednoczenie ziem polskich przez Władysława Łokietka. 5. Konflikt Polski z Krzyżakami	– wie, kto i kiedy zjednoczył ziemie polskie; – wie, jakie ziemie Polska utraciła na rzecz Krzyżaków	– wymienia kolejnych władców Polski; – wie, kiedy Polska utraciła Pomorze Gdańskie; – wskazuje wydarzenie uznawane za zakończenie rozbicia dzielnicowego	– wskazuje przyczyny zjednoczenia ziem polskich, – rozumie znaczenie utraty Pomorza; –	– opowiada o próbach odzyskania utraconych ziem –	– rozumie znaczenie zjednoczenia ziem polskich dla zmiany położenia międzynarodowego Polski
34. Polska Kazimierza Wielkiego Zagadnienia 1. Problemy Polski po przejęciu władzy przez Kazimierza Wielkiego. 2. Pokój z Czechami i Krzyżakami. 3. Działania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie gospodarki, obronności, prawodawstwa. 4. Utworzenie Akademii Krakowskiej.	– wie, kto był ostatnim królem Polski z dynastii Piastów; – rozumie powiedzenie „Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.”	– wymienia działania Kazimierza Wielkiego w różnych dziedzinach; – wie, kiedy została utworzona Akademia Krakowska	– rozumie znaczenie powołania Akademii Krakowskiej; – omawia, w jaki sposób Kazimierz Wielki rozwiązał problemy z Czechami i Krzyżakami	– omawia znaczenie pokoju z Krzyżakami i Czechami dla Polski	
35. Polska w unii z Węgrami i Litwą Zagadnienia	– wie, z kim Polska zawarła unie w XIV w.; – wie, kim byli: Jadwiga i	– omawia przyczyny zaproszenia Krzyżaków do Polski; – opowiada o zawarciu unii	– rozumie przyczyny zawarcia przez Polskę unii z Litwą; – wie, dlaczego doszło do wielkiej wojny	– opisuje proces budowania państwa krzyżackiego; – rozumie znaczenie przywileju koszyckiego;	– analizuje zmiany zachodzące w państwie polskim pod wpływem unii z Litwą

<ol style="list-style-type: none"> 1. Unia z Węgrami. 2. Ludwik Węgierski i Jadwiga na tronie polskim. 3. Unia personalna z Litwą. 4. Wielka wojna z zakonem. 5. Wojna Trzynastoletnia 	<p>Władysław Jagiełło;</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie: Krzyżacy; – wie, jaki był rezultat bitwy pod Grunwaldem, wie, kto w niej walczył; – zna nazwę dynastii, która rządziła Polską od 1385 roku; – wie, kiedy Polska odzyskała Pomorze Gdańskie 	<p>Polski z Węgrami i Litwą;</p> <ul style="list-style-type: none"> – opowiada o chrzcie Litwy i tzw. wielkiej wojnie z Krzyżakami; – wie, dlaczego doszło do wojny z Krzyżakami w 1409 r.; – wie, jakie były efekty drugiego pokoju toruńskiego; 	<p>z Krzyżakami;</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie odzyskania Gdańska dla Polski 	
<p>37. Monarchia stanowa w Polsce</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie monarchii stanowych. 2. Monarchia stanowa w Polsce. 3. Powstanie szlachty i jej przywileje. 4. Działalność sejmu. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, z jakich izb składał się sejm i kto w nim zasiadał; – rozumie pojęcie szlachta 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: przywilej, sejm walny, konstytucja nihil novi, elekcja; – wie, na czym polegała monarchia stanowa 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy zebrał się pierwszy polski sejm; – opowiada o kształtowaniu się monarchii stanowej; – opowiada o powstawaniu przywilejów 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie okoliczności nadawania przywilejów, wskazuje ich konsekwencje; – wymienia treść przywilejów nadanych szlachcie 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia funkcjonowanie monarchii stanowej, dostrzega różnice między monarchią stanową a patrymonialną
<p>Lekcja powtórzeniowa. Polska dzielnicowa i zjednoczona</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zjednoczenie państwa polskiego. 2. Jagiellonowie na tronie polskim. 3. Unie Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy Polska została zjednoczona; – wie, kim byli: Władysław Łokietek, Jadwiga, Władysław Jagiełło, Kazimierz Jagiellończyk 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje Polskę na mapie; – wskazuje na mapie państwa, z którymi Polska weszła w unie personalne 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie zawierania unii i zjednoczenia Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przyczyny i skutki: zjednoczenia ziem polskich, unii personalnych, wojny trzynastoletniej, nadawania przywilejów 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie zmiany zachodzące w państwie polskim pod wpływem zawieranych unii, zjednoczenia, nadawania przywilejów

